

TİCARİ HAVA TAŞIMA İŞLETMELERİNİN FİNANSAL VE MALİ KONULARDA DENETLENMESİNE İLİŞKİN TALİMAT SHT-6AF

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu talimatın amacı, Ticari Hava Taşıma İşletmelerinin finansal ve mali konularda sahip olması gereken asgari gereklilikler ile bu gerekliliklerin sağlanmasına ilişkin denetlenmelerin standart şekilde yapılmasını temin edecek usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu talimat, Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A) kapsamında ruhsatlandırılmış işletmeleri kapsar.

Dayanak

Madde 3. Bu Talimat 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 27 ve 28'inci maddeleri ile 5431 Sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8'inci maddesi ve Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A)'nin 45'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4. Bu talimatta geçen;

- Genel Müdürlük : Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- Hava Yolu İşletmesi : Koltuk kapasitesi yirmi ve üzeri olan uçaklarla yolcu taşımacılığı ile sadece yük taşımacılığı yapan ticari hava taşıma işletmelerini,
- Hava Taksi İşletmesi : En fazla on dokuz koltuk kapasitesine sahip hava araçları ile ticari hava taşımacılığı yapan işletmeleri,
- TFRS : Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından yayımlanan, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını,
- TDS: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanmış Türkiye Denetim Standartlarını,
- Finansal Bilgi Seti : Genel Müdürlükçe oluşturulmuş finansal, mali ve istatistiksel tabloların tümünü,
- Finansal ve mali analiz oranları : İşletmenin borç ödeme gücünü, mali yapısını, faaliyet sonuçlarını, ekonomik varlıkların verimli ve etkin bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı konusunda bilgi verici ve geleceğe dönük kararlarda yardımcı olabilecek verileri,

- h. Elektronik Finans Takip Sistemi (EFTS): Genel M¼d¼rl¼k tarafından tesis edilmiş olan elektronik finans takip sistemini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetlemelerin Amacı

Madde 5. Denetlemelerin amacı; işletmelerin finansal ve mali durumlarının, uçuş emniyetinin en ¼st seviyede tesis edilebilmesi için yeterli olup olmadığını değerlendirmek ve herhangi bir olumsuz durumda işletmeler tarafından gerekli tedbirlerin alınmasını temin etmektir.

İnceleme Esasları

Madde 6.

- (1) Genel M¼d¼rl¼k, Hava Yolu İşletmelerinin Finansal ve Mali inceleme ve denetimlerinin ortak bir standarda g¼re yapılması amacıyla Finansal Bilgi Seti oluşturur. Bu set EFTS ¼zerinden de yapılabilir. Genel M¼d¼rl¼k, hava yolu işletmelerinin denetimlerinde; yasal mali tablolar ve TFRS ile uyumlu mali tablolara g¼re oluşturularak Genel M¼d¼rl¼ęe elektronik ortamda g¼nderilen finansal bilgi setini kullanır.
- (2) Hava yolu işletmeleri tarafından Genel M¼d¼rl¼ęe sunulan finansal bilgi setinin incelenmesi neticesinde; genel kabul g¼rm¼ř finansal ve mali analiz oranları ve havacılık sekt¼r¼ mali veri ortalamaları kullanılarak işletmelerin mali durumlarına ilişkin bir mali performans g¼sterge tablosu oluşturulur.
- (3) Gerekli g¼rd¼ę¼ hallerde Genel M¼d¼rl¼k finansal bilgi setinin iğeriğinde veya mali tabloların kapsamında değişiklik yapabilir.
- (4) Hava taksi işletmelerinin mali durumları, işletmeler tarafından Genel M¼d¼rl¼ęe sunulan mali tablolara g¼re, genel kabul g¼rm¼ř finansal ve mali analiz oranları ve havacılık sekt¼r¼ mali veri ortalamaları kullanılarak değerlendirilir.

Raporlama ve İnceleme Periyotları

Madde 7.

- (1) Bu Talimatın Ek'inde yer alan finansal bilgi seti, hava yolu işletmeleri tarafından ¼çer aylık periyotlarda Genel M¼d¼rl¼ęe g¼nderilir.
- (2) Hava taksi işletmeleri tarafından yasal mali tablolar (bilanço ve gelir tablosu) altı aylık periyotlarda Genel M¼d¼rl¼ęe g¼nderilir.

- (3) EFTS üzerinden veya diğer yöntemlerle gönderilen bu bilgiler Genel Müdürlükçe incelenir ve buna göre işletmelerin mali durumları izlenir, gerekli görülen durumlarda uyarı, yaptırım dahil idari işlem tesis edilebilir.
- (4) Bunun dışında Genel Müdürlük gerekli hallerde ayrıca denetim yapabilir veya yaptırabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bildirim Esasları ve Yükümlülükleri

Madde 8.

- (1) Havayolu işletmeleri, Genel Müdürlükçe hazırlanan finansal bilgi setini üçer aylık dönemler itibariyle, hesap dönemi sonunu müteakip en geç dört hafta içerisinde; yıl sonu finansal bilgi setini ise takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar Genel Müdürlüğe gönderecektir. Genel Müdürlüğe gönderilecek olan finansal bilgi seti Kamu Gözetim Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TFRS) uygun bir şekilde hazırlanmış olacaktır.
- (2) Finansal bilgi setinde yer alan bilgilerin zamanında, doğru ve eksiksiz bir şekilde sunulmasından, işletme tarafından Genel Müdürlüğe bildirilen yönetici personel sorumludur.
- (3) Hava yolu işletmeleri yıl sonu finansal bilgi setine ilave olarak, Kamu Gözetim Kurumu tarafından yayımlanmış Türkiye Denetim Standartları'na (TDS) göre denetim yaptırarak dip notlarıyla birlikte hazırlanmış bağımsız denetim raporunu en geç, takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar Genel Müdürlüğe gönderecektir.
- (4) Hava taksi işletmeleri, ilk altı ay için geçici vergi beyannamesi ve mali tablolarını, hesap dönemi sonunu müteakip en geç altı hafta içerisinde, yıl sonu vergi beyannamesi ve onaylı mali tablolarını en geç takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar Genel Müdürlüğe gönderecektir.
- (5) İşletmeler, sermaye artırımına ilişkin bilgi ve belgeleri, kararın Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanmasını müteakip en geç on beş gün içinde Genel Müdürlüğe bildirecektir.
- (6) Havayolu işletmelerinin, finansal bilgiler dışında işletmede gerçekleşen önemli olaylar, gelişmeler ve değişikliklerden;
 - (a) İşletmenin herhangi bir ticari veya diğer alacaklarında normal ticari koşullar dışında kalacak şekilde nakit sıkıntısına sebebiyet verebilecek tahsilat gecikmesi yaşanması (yasal takip başlamış veya henüz başlamamış olabilir)

- (b) Operasyonlarında önceki döneme göre mevsimsel etkiler dışında azalmalar meydana gelmesi,
- (c) Bağlı ortaklık, iştirak satın alımı / kurulması veya elden çıkarılması,
- (d) İşletmenin filosunda bulunan mülkiyetindeki hava araçlarının satılması,
- (e) İşletmenin ortaklarına veya ilişkili olduğu diğer işletmelerin, yükümlülüklerine yönelik teminat, kefalet veya garanti vermesi,
- (f) İşletmenin gelir ve giderlerini, nakit sıkıntısına sebebiyet verebilecek şekilde etkileyebilecek diğer olayları,

ilgili dönemin finansal bilgi setinde nedenleriyle birlikte dip not olarak Genel Müdürlüğe bildirmeleri gerekmektedir.

- (7) Havayolu işletmeleri yukarıdaki bildirimleri yaparken ilgili hususlar hakkında gerçeğe dayalı yeterli açıklayıcı bilgi ve belgeye yer vermekle yükümlüdür. Genel Müdürlük işletmelerin mali yeterliliklerini değerlendirmek üzere gerekli gördüğü her türlü bilgi / belgeyi işletmelerden talep edebilir.

Temel Mali Göstergeler

Madde 9.

Hava yolu işletmeleri tarafından Genel Müdürlüğe sunulan finansal tablolar;

- (a) Karlılık ve performans,
- (b) Likidite ve borç ödeme kapasitesi,
- (c) Öz kaynak yeterliliği,
- (d) Alacak tahsil kabiliyeti,
- (e) Geciken ticari borç durumu,
- (f) İlişkili taraflarla ticari ve ticari olmayan borç/alacak durumları,

dikkate alınarak, genel kabul görmüş finansal ve mali analiz oranları ve havacılık sektörü mali veri ortalamaları kullanılarak değerlendirilir.

- (g) Hava yolu ve hava taksi işletmelerinin personeline, Eurocontrol teşkilatına, uçak kiralama şirketlerine, bakım ve yakıt kuruluşlarına, yer hizmeti, meydan işleticileri v.b.tedarikçiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin mali yükümlülüklerinde hizmet almaya ya da operasyonlarını sürdürmeye engel teşkil edecek herhangi bir gecikme olmaması gerekir.

- (h) Hava yolu ve hava taksi işletmelerinin, SHY-6A Yönetmeliğine göre sahip olması gereken ödenmiş sermaye tutarının, yıl sonu yasal mali tablolarında öz kaynak toplamı içerisinde varlığını koruması gerekmektedir.

Değerlendirme Sonuçları ve Yaptırımlar

Madde 10.

- (1) Genel Müdürlük tarafından bu Talimatın 9 uncu maddesinde yer alan kriterlere göre yapılacak değerlendirmeler neticesinde işletmenin mali durumunda olumsuzluk tespit edilmesi halinde işletmeye Genel Müdürlükçe uyarıda bulunularak gerekli düzeltici işlemleri yapması talep edilir.

- (2) İşletmelerin yıl sonu onaylı mali tablolarının incelenmesi neticesinde SHY-6A Yönetmeliğine göre sahip olması gereken ödenmiş sermayenin, öz kaynak toplamı içinde korunamadığının tespit edilmesi durumunda veya,

Genel Müdürlük tarafından bu Talimatın 9 uncu maddesinde yer alan kriterlere göre yapılacak değerlendirmeler ve/veya Genel Müdürlükçe yapılan diğer inceleme ve denetimler neticesinde işletmenin durumunun Talimatın 9 uncu maddesinin (g) bendinde yer alan gereklilikleri karşılayamadığı ve işletme giderlerini karşılayamaz duruma düştüğünün anlaşılması halinde;

- a) İşletmeye gerekli düzeltici işlemleri yapmak üzere en fazla 6 (altı) ay süre verilir. Gerekli düzeltici işlemler yapıncaya kadar işletmelerin filoya hava aracı ilave talebi ve ruhsat kapsamını genişleten değişiklik talepleri uygun değerlendirilmez.
- b) Verilen süre içerisinde gerekli düzeltici işlemleri yapamayan veya yapılan düzeltici işlemleri yeterli görülmeyen işletmelerin işletme ruhsatı üç ay süre ile askıya alınır.
- c) Verilen askı süresinde gerekli düzeltici işlemleri yapamayan işletmelerin işletme ruhsatı SHY-6A Yönetmeliği'nin 47(5) maddesi ve 2920 sayılı Kanun kapsamında iptal edilir.

- (3) Bu Talimat kapsamında; SHY-6A Yönetmeliği'nin 47(4) maddesine göre mali yetersizlik nedeniyle uçuş emniyeti açısından sakınca görülmesi durumunda; işletmenin uçuşları tamamen veya kısmen durdurulacak şekilde idari yaptırımlar tesis edilebilir.

Yürürlük

Madde 11.

Bu Talimat yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Bu Talimatın yürürlüğe girmesi ile Nisan-1999 tarihli “İşletmelerin Finansal ve Yasal Konularda Denetlenmesine İlişkin Talimat” yürürlükten kaldırılmış olur.

Yürütme

Madde 12. Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Ekler :

-Finansal Bilgi Seti

TASLAK